

КЛУБ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ЖУРНАЛИСТИ

Семинар «Социална политика»
17 май 2011, София

Лъчезар Богданов

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

BMA
BULGARIAN MACROECONOMICS ASSOCIATION

Тема 1

Същност и обхват на модерната „социална държава“.
Основни приципи и цели
История на възникване на най-големите социални програми.

Определения

A **welfare state** is a concept of government where the state plays the primary role in the protection and promotion of the economic and social well-being of its citizens

Social policy primarily refers to guidelines, principles, legislation and activities that affect the living conditions conducive to [human welfare](#). Thus, social policy is that part of [public policy](#) that has to do with [social issues](#).

Обхват

Модерната “социална държава” се грижи поне за:

- Пенсии
- Пазар на труда
- Трансфери, помощи за групи граждани по различен признак
- Антидискриминационни политики
- Грижа за деца и други уязвими групи
- Жилищна и транспортна социална политика

Обхватът зависи от това, което в даден момент се възприема като “социален проблем”!

Обект на “социалната политика”

От това следва, че социална политика е всичко, което цели да се пребори със определен “социален проблем”

“Социален проблем” може да бъде всеки проблем, считан от “обществото” за такъв, но това разширява дефиницията безкрайно

Обратно, не всеки “социален проблем” създава нужда от държавна намеса; има социални проблеми, които могат да се разрешат с индивидуално действие или сдружения на хора по частен път

Изборът докъде се простират социалните политики на държавата е политически; мотивацията може да е морална или рационална

Моралната защита: справедливост

Общопризнат стремеж да живеем в справедливо общество;

Две концепции за справедливост: равенство в резултата и равенство пред закона

Равенството пред закона изисква държавата да третира всички еднакво, независимо от резултата

Равенството в резултата изисква държавата да третира индивидите така, че крайният резултат да е равенство в постиженията

С други думи: всеки да получи според заслугите или всеки да получи според нуждите си

Имаме и “равенство на възможностите” – но то почива на разбирането, че държавата трябва да осигури равен шанс, дори ако отделните индивиди имат различни стартови позиции. Тъй като неуспехът на необлагодетелствените може да се разглежда като “непредоставен шанс”, то единствения начин да се докаже, че държавата е дала равни възможности е да гарантира, че те ще бъдат оползотворени – и отново имаме стремеж към “равенство в резултата”

Справедливост и “позитивни права”

Негативни и позитивни права:

- Негативни са човешките права, чието ползване от един индивид налага на останалите задължение да се въздържат от действие (да не действа) – например правото на собственост може да се разглежда като забрана на несобствениците да ползват дадена вещ

- Позитивни са човешките права, чието ползване от един индивид налага поне на един друг индивид задължение да извърши действие или да се откаже от свои права – например правото на безплатен превоз за един налага задължение някой да го превози безплатно или да му плати билета

Справедливостта, разглеждана като равенство в резултата, цели гарантиране на позитивни права

Повечето модерни социални политики са инструмент за осигуряване и финансиране на позитивни права

Някои (по-скоро изключение) са институционализирана форма на благотворителност (държавата като добър самарянин)

Рационалната защита: ефективност, утилитаризъм

Максимизиране на общото щастие – 1 лев за милионера е по-малко ценен от 1 лев за бедняка, като вземем от единия и дадем на другия, увеличаваме “общото благостъстояние”

Избягване на войни, насилие, конфликти – разходите за социални дейности са по-ниски от потенциалните щети, които такива действия могат да донесат

Инвестиция в бъдещето – програми за преквалификация, интеграция на маргинализирани групи

Намеса при “пазарни провали” – когато има бариери определен проблем да се разреши с ниски разходи от пазара (доброволно)

Солидарност – разпределение на риска при катастрофични събития

История на възникване

Ото фон Бисмарк – Германия 1880-1899; пенсионна възраст – 70 години , осигуряване по болест, определя реформата като “практично християнство”

Великобритания – 1908 – социална пенсия, 1911 – осигуряване за безработица и болест, 1946 – общо здравно осигуряване

История на възникване

САЩ – осигуряване за болест, пенсия и безработица 1935 г.

Здравеопазване за възрастните и тези с ниски доходи – 1965

Борба с бедността – 1964 (Great Society)

А какво е имало преди социалната държава?

